

International Federation of Library Associations
and Institutions

Stanowisko w sprawie wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim na rzecz bibliotek i archiwów przedstawione przez konsorcjum E-IFL, IFLA, Library Copyright Alliance podczas obrad

**Stałego Komitetu ds. Praw Autorskich i Praw Pokrewnych WIPO,
18 Sesja, Genewa, 25-29 maja 2009**

Międzynarodowa społeczność bibliotekarska jest przekonana, że w XXI wieku istnieje pilna potrzeba określenia na nowo roli wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim oraz konieczność podjęcia przez kraje członkowskie działań zmierzających do wprowadzenia w prawodawstwie narodowym zapisów uwzględniających kwestie związane z dostępem do informacji cyfrowej.

Dostrzegając pilną i powszechną potrzebę rozszerzenia wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim na rzecz bibliotek i dostępu do informacji na całym świecie¹;

Uznając rolę, jaką na przestrzeni dziejów odegrały biblioteki² jako miejsca przechowywania dzieł

¹ Pragniemy podziękować Kennethowi Crews za pełnego przeglądu przepisów prawa autorskiego dotyczących bibliotek i archiwów w poszczególnych krajach członkowskich WIPO. Jego praca *Study on Copyright Exceptions and Limitations for Libraries and Archives* (2008), zlecona przez WIPO, stanowi podstawę do dalszych badań i podkreśla potrzebę rozszerzenia zakresu wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim dla bibliotek i archiwów na całym świecie. Publikacja dostępna jest na stronie: http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_17/sccr_17_2.pdf.

² W dokumencie tym termin „biblioteka” stosowany jest ogólnie w odniesieniu do bibliotek i archiwów.

reprezentujących zdobycze wiedzy i nauki, dziedzictwo kulturowe oraz zbiorową pamięć narodów i społeczeństw;

Uznając publiczną, często określoną statutowo, misję bibliotek jaką jest wspieranie rozwoju wiedzy niezbędnej do nauczania, prowadzenia badań naukowych oraz dla dobra publicznego;

Uznając fakt, że biblioteki muszą obecnie wypełniać swą misję w globalnym środowisku cyfrowym;

Uznając rolę, jaką przez wiele lat odgrywało prawo autorskie w funkcjonowaniu bibliotek dzięki odpowiednim zapisom regulującym takie działania, jak: zachowanie zbiorów, udostępnianie, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych oraz kopiowanie na potrzeby badań naukowych i na użytek własny;

Podkreślając, że wyjątki i ograniczenia odzwierciedlają długofalowe założenia polityki publicznej oraz zawierają zasady, które znajdują zastosowanie niezależnie od formatu materiału;

Podkreślając, że w wielu krajach prawo autorskie reguluje działalności bibliotek w odniesieniu do materiałów drukowanych, ale w skali międzynarodowej nie zostało odpowiednio znowelizowane, aby umożliwić właściwe korzystanie z informacji w formie cyfrowej;

Podkreślając, że licencje na dostęp do informacji często ograniczają legalne korzystanie z objętych ochroną dzieł, upośledzają działalność bibliotek oraz utrudniają aktywność intelektualną i twórczą;

Podkreślając, że brak odpowiednich zapisów dotyczących korzystania z informacji w formie cyfrowej oraz stosowanie zabezpieczeń technicznych powoduje ograniczenie tych funkcji bibliotek, które prawo autorskie miało z założenia wspierać;

Mając świadomość, że skutkiem tego wiele dzieł jest właściwie niedostępnych, naukowcy nie mogą dotrzeć do materiałów niezbędnych do pracy, a ogromna ilość tworzonych obecnie informacji w formie cyfrowej nie jest systematycznie gromadzona, przechowywana i grozi jej zniknięcie;

Podkreślając, że ludzkość stoi w obliczu „cyfrowej blokady” źródeł historycznych oraz rozwoju nauki i kultury, o ile nie zostaną zastosowane mechanizmy, które rozszerzą wyjątki i ograniczenia w prawie autorskim tak, by obejmowały wszystkie obszary działalności bibliotek;

Podkreślając, że kraje rozwijające się i będące w okresie transformacji nie zawsze mogą korzystać z różnych udogodnień prawnych, na przykład wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim, a byłoby to możliwe w ramach odpowiedniego systemu regulującego kwestie własności intelektualnej;

Podkreślając, że wypracowanie wspólnego, globalnego podejścia do problemu wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim jest obecnie jednym z najważniejszych wyzwań;

Przyznając, że o problemie tym w dużej mierze traktuje Konwencja Berneńska, która w sposób jasny i wyraźny zabezpiecza prawa właścicieli praw autorskich, ale z drugiej strony nie stwierdza wystarczająco dobitnie, że interes publiczny będzie chroniony poprzez wprowadzenie wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim;

Stwierdzając, że ponieważ w międzynarodowym i w narodowych systemach legislacyjnych prawa właścicieli praw autorskich zarysowane są bardzo ogólnie i nie tracą aktualności wraz rozwojem nowoczesnych technologii, zaś wyjątki i ograniczenia sprecyzowane i interpretowane są niezmiernie szczegółowo i w związku z tym nie można ich zastosować dla nowych technologii i nowych realiów;

Podkreślając, że prawa właścicieli praw autorskich stale się rozszerzają i znajdują nowe zastosowania, podczas gdy wyjątki i ograniczenia pozostają niezmienione i wkrótce mogą stać się przestarzałe z powodu nieustannej ewolucji technologii informacyjnych;

Podkreślając, że w okresie fundamentalnych i permanentnych przemian technologicznych rola wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim staje się w stopniu niedopuszczalnym umniejszona;

Spółeczność bibliotekarska domaga się, aby wyjątki i ograniczenia gwarantujące długotrwałe i stabilne funkcjonowanie prawa autorskiego były traktowane jako publiczne prawa dostępu do informacji, zawarte w zapisach prawa autorskiego, równoważące prawa prywatne. Wyjątki i ograniczenia powinny być postrzegane jako integralny element poprawnie funkcjonujących praw autorskich, jako narzędzie wspierające innowacyjność, kreatywność oraz postęp gospodarczy na całym świecie.

Stały Komitet ds. Praw Autorskich i Praw Pokrewnych WIPO (The WIPO Standing Committee on Copyrights and Related Rights - SCCR) kontynuuje debatę na temat wyjątków i ograniczeń, która

zrodziła się w kontekście propozycji przedłożonych WIPO przez rząd Chile w 2004 i 2005 roku oraz przez rządy Brazylii, Chile, Nikaragui i Urugwaju w 2008 roku. W propozycji przedstawionej w listopadzie 2005 roku Chile stale podkreśla, jak duże znaczenie ma potraktowanie priorytetowo przez SCCR kwestii „uświadomienia wszystkim państwom, że potrzebujemy odpowiednich wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim, wyrosłych na bazie już istniejących modeli, i że mając na względzie interes publiczny, musimy osiągnąć porozumienie w sprawie tych wyjątków i ograniczeń, które dla dobra powszechnego jako niezbędne minimum powinny się znaleźć we wszystkich systemach legislacyjnych”.

Chile określiło cztery obszary, w których SCCR powinien podjąć działania:

1. Zidentyfikowanie, na podstawie przepisów regulujących kwestie własności intelektualnej zastosowanych w krajach członkowskich WIPO, narodowych modeli i rozwiązań przyjętych dla wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim.
2. Zanalizowanie wyjątków i ograniczeń pod kątem ich znaczenia dla wspierania działań twórczych i innowacyjności oraz dla rozpowszechniania utworów, będących rezultatem tych działań.
3. Zawarcie porozumienia w sprawie tych wyjątków i ograniczeń, które ze względu na interes publiczny jako niezbędne minimum muszą znaleźć we wszystkich narodowych systemach legislacyjnych dla dobra powszechnego, dotyczy to zwłaszcza zapewnienia dostępu do informacji w tych sektorach, które z powodów społecznych są najbardziej istotne.

Doceniamy dotychczasowe działania SCCR podejmowane w celu zanalizowania wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim dla potrzeb środowiska cyfrowego, osób z upośledzeniami wzroku, bibliotek i archiwów oraz działalności edukacyjnej. Badania te pozwalają określić przyjęte w poszczególnych krajach modele i rozwiązania dla wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim. Mamy nadzieję, że dzięki przeprowadzonym badaniom w powszechnej świadomości ugruntuje się przekonanie o potrzebie stworzenia odpowiednich wyjątków i ograniczeń i że uda się przywrócić równowagę praw konieczną do trwałego, stabilnego istnienia społeczeństwa informacyjnego.

Ponaglamy WIPO do kontynuowania prac w obszarach wskazanych w propozycji chilijskiej. W związku z obszarem drugim, jaki stanowią analizy, proponujemy przeprowadzenie opartych na dowodach badań, których celem będzie określenie tych wyjątków i ograniczeń, jakie niezbędne są bibliotekom do wspierania działań twórczych i innowacyjności oraz do rozpowszechniania utworów będących rezultatem tych działań. Efektem końcowym badań powinno być porozumienie

w sprawie kluczowych wyjątków i ograniczeń, które ze względu na interes publiczny jako niezbędne minimum znalazłyby się krajowych systemach legislacyjnych.

Zwracamy się do WIPO, aby rozważyła konkretne propozycje dotyczące mechanizmów ułatwiających zarządzanie własnością intelektualną i prowadzących do rozszerzenia wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim na poziomie globalnym, ze szczególnym uwzględnieniem krajów rozwijających się. W przypadkach, kiedy w prawie narodowym nie istnieją wyjątki i ograniczenia³, zwracamy się do WIPO, by pomogła je wprowadzić w ramach programów wsparcia technicznego i merytorycznego proponowanych przez WIPO Development Agenda.

Zwracamy się do krajów członkowskich WIPO, aby podjęły działania zmierzające do zlikwidowania w ich narodowych systemach legislacyjnych luk w prawie autorskim dotyczących działalności bibliotek i archiwów. Robiąc to, państwa członkowskie wesprą życie naukowe i środowiska twórcze swych krajów na długie lata.

Zwracamy się z prośbą, aby kraje członkowskie przyjęły następujące zasady jako wskazówki do tworzenia wyjątków i ograniczeń dla bibliotek i archiwów w ich przepisach narodowych regulujących kwestie prawa autorskiego:

Ochrona zbiorów

W celu ochrony zbiorów, powinno być dozwolone wykonywanie kopii opublikowanych i nieopublikowanych prac ze zbiorów biblioteki, w tym także konwertowanie ich do innych formatów.

Obecnie, 72 państwa pozwalają bibliotekom na kopiowanie prac w celu ochrony zbiorów. W 67 krajach biblioteki mogą wykonywać reprodukcje dzieł w celu zastąpienia oryginału kopią, a 53 państwa pozwalają bibliotekom na robienie kopii po to, by przekazać je do innej biblioteki⁴. Jednakże wiele przepisów nie znajduje zastosowania w przypadku pewnych kategorii dzieł chronionych prawami autorskimi, na przykład materiałów audiowizualnych czy dźwiękowych, nie są też wystarczająco jasno sformułowane, by zastosować je do dokumentów cyfrowych. W ponad połowie państw świata biblioteki nie mają pewności, czy w świetle obowiązującego prawa mogą prowadzić działania, które są podstawą ich misji, a znacznie więcej bibliotek w ogóle nie wie, co

³ 21 państw nie posiada w prawie autorskim wyjątków dla bibliotek. Kenneth Crews *Study on Copyright Exceptions and Limitations for Libraries and Archives* (2008), s. 29.

wolno im robić z materiałami cyfrowymi.

Wyjątki mówiące o ochronie zbiorów powinny mieć zastosowanie do wszystkich rodzajów dzieł objętych prawami autorskimi, bez względu na format czy sposób przekazu. Biblioteki powinny mieć prawo do ochrony gromadzonych materiałów przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub utratą.

Egzemplarz obowiązkowy

Przepisy o egzemplarzu obowiązkowych powinny być rozszerzone, obejmować prace publikowane we wszystkich formatach i pozwalać na ochronę tych prac.

Prawo o egzemplarzu obowiązkowym nakłada na instytucje i na osoby prywatne wydające publikacje w wielu egzemplarzach obowiązek przekazania jednej lub kilku kopii każdego wydawnictwa do określonych placówek w kraju. Mechanizm ten służy zapewnieniu kompletności zbiorów bibliotek narodowych i sprawia, że „opublikowany” dorobek narodu jest nabywany i przechowywany dla przyszłych pokoleń.

Prawo o egzemplarzu obowiązkowym często nie podlegają niektóre kategorie publikacji i prace w formacie nietekstowym. W wielu krajach egzemplarzem obowiązkowym nie są objęte publikacje elektroniczne. Z powodu szczególnie delikatnej natury dzieł cyfrowych prawo o egzemplarzu obowiązkowym powinno zawierać zapis, zezwalający na ochronę prac bez względu na ich format, nawet jeśli prawo autorskie na to nie pozwala.

Wypożyczanie międzybiblioteczne i dostarczanie dokumentów

Biblioteki powinny mieć możliwość dostarczania użytkownikowi materiałów bezpośrednio lub drogą wypożyczenia międzybibliotecznego, bez względu na format materiałów czy sposób ich przekazywania.

Obecnie w 17 krajach istnieją szczegółowe wyjątki w prawie autorskim dotyczące dostarczania dokumentów, a w 6 dozwolone jest kopiowanie prac na potrzeby wypożyczeń międzybibliotecznych w celu dostarczania kopii użytkownikom indywidualnym⁵. W niektórych państwach prawo pozwala na dostarczanie materiałów za pośrednictwem wypożyczalni międzybibliotecznej w ramach przepisów ogólnych określających działalność biblioteki, w innych krajach nie ma żadnych regulacji prawnych tego problemu. Wzajemne udostępnianie materiałów

⁴ Crews, s. 3.

⁵ Crews, s. 68.

jest podstawą postępu, zwłaszcza w krajach rozwijających się.

Żadna biblioteka w kraju nie jest w stanie posiadać każdej książki, czasopisma czy innego opublikowanego dzieła. Powszechną praktyką w bibliotekach jest więc wzajemne udostępnianie sobie materiałów na niekomercyjnych zasadach, w odpowiedzi na potrzeby użytkowników, w celu zapewnienia jak najszerszego dostępu do wiedzy i jak najlepszego obsłużenia czytelników. System wzajemnego udostępniania dokumentów powszechnie zwany jest wypożyczaniem międzybibliotecznym dla materiałów drukowanych i elektronicznym dostarczaniem dokumentów dla materiałów cyfrowych. Prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych jest podstawową metodą zapewnienia kompletności i różnorodności kolekcji przy jednoczesnym poszanowaniu interesów właścicieli praw autorskich.

Edukacja

Powinno być dozwolone, aby dzieła nabyte przez biblioteki lub inne instytucje o charakterze edukacyjnym były udostępniane w sieci w celu wspomagania zajęć lekcyjnych czy nauczania na odległość w sposób, który nie czyni szkody właścicielowi praw autorskich. Biblioteka czy instytucja edukacyjna, w przypadku której ograniczenia w prawie autorskim znajdują zastosowanie, powinna mieć zgodę na kopiowanie materiałów edukacyjnych wspomagających zajęcia lekcyjne.

Rozwój edukacji nie byłby możliwy, gdyby nauczyciele, instruktorzy czy uczniowie musieli prosić o zgodę za każdym razem, kiedy chcą wykonać kopie materiałów potrzebnych im do przygotowania się do zajęć, nauczania, uczenia się czy wszelkiej innej działalności edukacyjnej. System, który wymagałby uzyskania zgody na realizowanie każdej pojedynczej potrzeby edukacyjnej byłby pozbawiony sensu.

Nowoczesne technologie umożliwiają stworzenie bezpiecznego wirtualnego środowiska edukacyjnego oraz nowy, ciekawy sposób nauczania, uczenia się i komunikowania. Wyjątki w prawie autorskim muszą nadążać za tymi zmianami, aby w przyszłości studenci mogli korzystać z tych samych przywilejów, co ich rówieśnicy w „epoce papieru”. Na całym świecie edukacja jest uznawana za podstawę rozwoju gospodarczego i społecznego.

Kopiowanie na potrzeby badań naukowych lub na użytek własny

Kopiowanie pojedynczych obiektów czy też kopiowanie wykonywane przez indywidualnych użytkowników powinno być dozwolone dla celów naukowych lub na użytek własny.

Jest to jeden z najpowszechniej stosowanych wyjątków i ograniczeń w prawach autorskich wielu krajów. Na co dzień ludzie z mnóstwa niekomercyjnych powodów muszą wykonywać kopie różnych materiałów. Bibliotekarze respektują tę potrzebę, gdyż widzą, jak często indywidualni użytkownicy, a także instytucje w celach edukacyjnych, informacyjnych czy dla potrzeb innego rodzaju aktywności twórczej korzystają z prac chronionych prawem autorskim. Uzyskiwanie zgody na wykonanie każdej pojedynczej kopii byłoby niepraktyczne i utrudniałoby swobodny przepływ informacji. Biblioteki powinny mieć możliwość wykonywania kopii dla użytkowników, bez względu na format kopiowanych materiałów.

Obsługa osób niepełnosprawnych

Powinno być dozwolone, aby biblioteki konwertowały materiały do formatu dogodnego dla osób niepełnosprawnych. Wyjątek od prawa autorskiego nie powinien precyzować formatu konwersji, tak by możliwe było stosowanie coraz to nowszych technologii. Aby uniknąć powielania kosztów związanych z tworzeniem alternatywnych formatów danej pracy, powinna być dozwolona wymiana na poziomie międzynarodowym.

Odmowa dostępu do informacji osobom niepełnosprawnym jest naruszeniem prawa człowieka. Wszyscy ludzie mają prawo do czytania i uczenia się, a zdobyte doświadczenia wzbogacają życie. Potrzeby osób niepełnosprawnych w krajach rozwijających się wymagają od międzynarodowej społeczności szczególnej uwagi. Obecnie wymiana informacji pomiędzy różnymi krajami wzbudza wiele wątpliwości natury prawnej i osłabia możliwość wykorzystania nowych technologii i usług, które mogłyby poprawić jakość życia osób niepełnosprawnych. Należy podjąć działania, które spowodują rozszerzenie uprawnień bibliotek tak, by mogły one służyć osobom niepełnosprawnym i umożliwić im korzystanie z informacji za pośrednictwem dowolnego środka przekazu i nie zważając na granice państw.

Wyjątki o charakterze ogólnym dotyczące swobodnego użycia (free use) odnoszące się do bibliotek

Wyjątek o charakterze ogólnym dotyczący swobodnego użycia, oparty na zasadach uczciwego postępowania, pomaga bibliotekom w efektywnym funkcjonowaniu.

Wyjątki o charakterze ogólnym, takie jak dozwolony użytek (fair use / fair dealing) powinny dotyczyć także bibliotek i mieć charakter uzupełniający do stworzonych specjalnie dla nich wyjątków szczegółowych. W niektórych krajach wyjątki o charakterze ogólnym mogą być

stosowane wyłącznie dla celów naukowych, do przygotowywania prac krytycznych, recenzji, wiadomości, materiałów satyrycznych oraz dla potrzeb sądownictwa. W innych państwach, przede wszystkim w USA, przyjęło się, że zasada dozwolonego użytku dotyczy niektórych obszarów działalności bibliotek. Szczegółowe wyjątki dla bibliotek i archiwów nie powinny ograniczać dozwolonej działalności tych instytucji. Zasada dozwolonego użytku służy dalekosiędnym celom i pozwala bibliotekom na prowadzenie takich usług, jakie odpowiadają zmieniającym się potrzebom użytkowników zanim jeszcze wyjątki szczegółowe zostaną uaktualnione.

Dziela osierocone

Konieczne jest wprowadzenie wyjątków w prawie autorskim, które rozwiązałyby problem dzieł osieroconych, czyli takich kiedy nie jest możliwe ustalenie właściciela praw autorskich.

Wielu użytkowników, którzy w dobrej wierze chcą skorzystać z prac chronionych prawami autorskimi, nie jest w stanie ustalić czy zlokalizować właścicieli tych praw. Dla bibliotek i innych instytucji ochrony dziedzictwa kulturalnego często oznacza to, że nie mogą udostępnić ważnych i unikalnych kolekcji. W obawie przed poniesieniem odpowiedzialności biblioteki odmawiają dostępu do dzieł osieroconych, nawet jeśli dotyczy to korzystania w celach niekomercyjnych, takich jak zabezpieczenie i ochrona. Wprowadzenie mechanizmów, które zdejmowałyby z bibliotek groźbę wyciągnięcia konsekwencji w związku z udostępnianiem dzieł osieroconych, umożliwiłoby dostęp do milionów prac. Złagodzenie przepisów dotyczących dzieł osieroconych sprzyjałoby ich zabezpieczeniu i ochronie, a ponadto wprowadziłoby do czytelniczego obiegu dzieła skazane na zapomnienie.

Okres ochrony

Zgodnie z Konwencją Berneńską dzieło powinno być chronione prawem autorskim przez cały okres życia autora plus 50 lat po jego śmierci.

Zgodnie z międzynarodowymi standardami określonymi w Konwencji Berneńskiej oraz zawartymi w Porozumieniu TRIPS dzieło literackie powinno być chronione przez cały okres życia autora plus 50 lat po jego śmierci. W wielu państwach okres ochrony został wydłużony do 70 lat po śmierci autora. Wydłużenie okresu ochrony oznacza, że konkretna informacja pozostanie na dłużej w rękach prywatnych właścicieli, którzy korzystają z przywilejów posiadaczy praw autorskich kosztem bibliotek, instytucji edukacyjnych oraz użytkowników indywidualnych. Okres ochrony nie powinien być wydłużany. Rozległa domena publiczna sprzyja rozwojowi nauki i kreatywności.

Zabezpieczenia techniczne

Biblioteki i ich użytkownicy powinni mieć prawo do obchodzenia zabezpieczeń technicznych dzieła w celach, które nie naruszają praw autorskich. Wdrożenie w wielu krajach regulacji prawnych przeciwdziałających obchodzeniu zabezpieczeń wykracza poza warunki określone w artykule 11 Traktatu WIPO o prawie autorskim, skutecznie eliminując istniejące wyjątki w prawie autorskim.

Traktat WIPO o prawie autorskim dopuszcza istnienie wyjątków w tej materii, jednakże zaledwie kilka państw wprowadziło wyjątki na rzecz bibliotek i ich użytkowników. Wyjątki i ograniczenia są elementem złożonych i pełnych niuansów regulacji prawnych realizujących politykę państwa. Zastosowanie zabezpieczeń technicznych sprowadza politykę informacyjną kraju do funkcji elektronicznego wyłącznika, który działa na zasadzie „włączony/wyłączony” i likwiduje tym samym obowiązujący porządek publiczny. Co więcej, większość wyjątków zezwalających na omijanie zabezpieczeń technicznych została skrytykowana, gdyż uznano je za niemożliwe do zastosowania. WIPO powinna wesprzeć działania zmierzające do wypracowania całkowicie nowego podejścia do tych kwestii i do określenia nowoczesnych środków, które odpowiadać będą założeniom prawa.

Umowy a wyjątki ustawowe

Powinno być zabronione sporządzanie umów, które nie uwzględniają wyjątków i ograniczeń. Zapisy dotyczące wyjątków w prawie autorskim mają ogromne znaczenie tak w narodowym, jak i międzynarodowym ustawodawstwie i nie powinny być różnicowane w poszczególnych umowach.

Większość materiałów cyfrowych nabywanych przez biblioteki posiada licencje, które nie uwzględniają ustawowych wyjątków i ograniczeń w prawie autorskim dotyczących działalności bibliotek. Zatem umowy prywatne niwelują przepisy ogólnego prawa autorskiego. W tej sytuacji biblioteki nie powinny być zmuszane do respektowania tych zapisów licencyjnych, które podważają wyjątki i ograniczenia w prawie autorskim. Oprócz licencji na pojedyncze dzieła coraz częściej pojawiają się umowy licencyjne, które obejmują ogromną liczbę materiałów i nakładają restrykcyjne ograniczenia w ich udostępnianiu. Umowy takie mogą doprowadzić do przedefiniowania prawa autorskiego w kwestiach dotyczących znaczącej części narodowego dziedzictwa intelektualnego. Umowy licencyjne nie powinny na nowo definiować zapisów prawa autorskiego.

Ograniczenie odpowiedzialności

Powinny istnieć ograniczenia odpowiedzialności dla bibliotek i ich pracowników, którzy działają w dobrej wierze i sądzą, lub mają racjonalne podstawy, by sądzić, że nie naruszają prawa autorskiego.

Biblioteki odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu powszechnego dostępu do źródeł informacji. Biblioteki i bibliotekarze starają się przestrzegać prawa i szanują interesy właścicieli praw autorskich. Wypełniając swoją społeczną misję, biblioteki każdego dnia zarządzają potężną ilością informacji i w sposób nieunikniony napotykać na problemy z interpretacją i zastosowaniem prawa. Bibliotekarze, którzy zazwyczaj nie mają prawniczego przygotowania, sami, bez profesjonalnej obsługi prawnej, muszą rozwiązywać wątpliwe kwestie. Kraje członkowskie powinny zapewnić ograniczenie odpowiedzialności dla bibliotek i ich pracowników, którzy działają w dobrej wierze i w poszanowaniu prawa. Biblioteki starają się zrozumieć regulacje prawne i stosować je z poszanowaniem interesów wszystkich stron.